

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ

Збірник матеріалів

**XXVI підсумкової науково-практичної
конференції викладачів**

22 лютого 2024

Київ 2024

УДК 061.3(063)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XXVI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. М.В. Трофименка. Київ: МДУ, 2024. 406 с.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 11 від 22.04.2024)

Редакційна колегія:

Голова Трофименко М.В., ректор МДУ, кандидат політичних наук, професор;

Члени редколегії Балабаниць А.В., доктор економічних наук, професор;
Безчотнікова С.В., доктор філологічних наук, професор;
Булатова О.В., доктор економічних наук, професор;
Задорожня-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, професор;
Іванець Т. М., голова Ради молодих вчених МДУ, кандидат політичних наук;
Константинова Ю. В., кандидат історичних наук, доцент;
Омельченко В.Я., доктор економічних наук, професор;
Павленко О.Г., доктор філологічних наук, професор;
Романцов В.М., доктор історичних наук, професор;
Сабадаш Ю. С., доктор культурології, професор;
Тарасенко Д. Л., доктор економічних наук, професор;
Толпежніков Р.О., доктор економічних наук, професор.

Збірник містить матеріали XXVI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 22 лютого 2024 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, екології, кібербезпеки, документознавства, культурології, журналістики, філології, літературознавства, методики викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

Кулешов Олександр
кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри права
Маріупольський державний університет

ВЗАЄМОЗ'ВЯЗОК ОСОБЛИВИХ ЕЛЕМЕНТІВ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Політичному режиму необхідні роботи зміни з метаморфізації, це є невіддільною умовою розвитку політики. Наприклад, в умовах мирного часу політичні зміни відбуваються на еволюційних засадах, але під час війни звичайно суттєво змінюється та прискорюються. Країна, в якій розпочинається війна виникає необхідність винаходження та виробляти додаткові органи воєнно-політичного управління, створення нових збройних формувань та технологій їх застосування. Без модифікації політичної системи досягти цього не можливо та пристосувати її під потреби війни. У модифікацію політичних систем внесено принципово новий різновид, як «гібридна війна» силової взаємодії політичних суб'єктів, де боротьба розглядається лише як один зі способів досягнення стратегічної цілі. Розширення простору, та боротьби активним впливом на противника здійснюється шляхом (дипломатичних, інформаційних, соціально-психологічних, економічних та ін.) які за інтенсивністю і наслідками не поступаються воєнним діям, та ставить політичні системи перед необхідністю швидких перетворень для досягнення цілей протистояння. Такі перетворення відбуваються практично у всіх політичних системах, але з метою класифікації найважливіших перетворень доцільно відокремити її ключові підсистеми інституційну, нормативну, функціональну, комунікативну [1].

Згідно з фахівцями Національного університету оборони України ім. І. Черняховського: «Гібридною війною» - називають процес досягнення політичних цілей противника в ході їх протистояння без офіційного оголошення війни із застосуванням інформаційних компаній, операцій, та окремих заходів у тому числі в економічному та дипломатичному [3].

О. Литвиненко доречно вказує на такі ключові ознаки гібридної війни як: її мішенню першочергово стає система управління державою-жертвою; засоби гібридної війни спрямовані на підрив волі у суспільстві та в уряді; також війна на економічному рівні, зокрема різноманітні торговельні війни з тими державами, що з часом можуть стати об'єктом наступу, специфіка засобів гібридної війни значно підвищує роль і значущість спеціальних служб у її веденні. У суспільстві «гібридна війна» виходячи з притаманної їм властивості треба мобілізувати різнопланові суспільні ресурси з метою досягнення визначених

стратегічних цілей, які впливають на всі підсистеми, і утворюють власне які політичну систему суспільства. Також треба казати про те що фундаментальний вплив «гібридної війни» на державу діє як базовий політичний інститут суспільства, що є головним у воєнно-політичних відносинах. Послаблення країни-агресора залишається метою будь-якої війни, в тому числі й гібридної. У сучасних умовах жоден державний орган країни, який втягнутий у війну не залишається ізольованим від гібридних впливів супротивної сторони. Також слід вказати, що в умовах «гібридної війни» держава може створити особливі органи державного управління які будуть наділені додатковими повноваженнями. Також чітко можуть бути названі такі державні структури як «координаційний орган з питань розвідувальної діяльності, або орган виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну військово-промислову політику», також можуть створювати особливі органи державного управління на місцях та на кшталт воєнно-цивільних адміністрацій [2]. Слід також вказати динамічну зміну політико-правових норм, які спрямовані на регламентацію діяльності політичної системи у цілому та у її складниках. У мирному часі правові (законодавчі) приписи, якими керується суспільство, доповнюються неписаними правилами поведінки у соціальних групах та в окремих індивідів, то під час «гібридної війни» відбувається змінення акцентів у правовому регулюванні суспільних відносин. Тобто норми права отримують безумовний пріоритет порівняно з регуляторами людської життєдіяльності, також відбувається оновлення правових вимог, оскільки швидкий вплив гібридних відносин стимулює відмову від попередніх та вироблення нових нормативно-правових стандартів. Конституції практично всіх держав сучасного світу функції яких є забезпечення національної безпеки і оборони покладають на діючу владу. Особлива відповідальність покладена на голову держави в умовах мирного часу як очолює раду національної безпеки і оборони, в умовах воєнного стану верховного головнокомандувача. Взаємодія окремих підсистем елементів політичної системи між собою, та зовнішнім середовищем є досить розгалуженим та динамічне зміненим. Вплив «гібридної війни» на політичну систему в суспільстві є беззаперечним. Політична система суспільства в умовах «гібридної війни» властиво створення нових органів воєнно-політичного управління, розвиток воєнної організації держави (сектора безпеки та оборони) [4]. Також підвищення уваги інфраструктури інформаційно-психологічної війни, та захисту від неї також поглиблення міжнародного політичного партнерства. Відбувається також у нормативній системі оновлення законодавства з питань національної безпеки і оборони з урахуванням потреб стосовно «гібридної війни». Функціональна підсистема стимулює якісне виконання законодавства стосовно визначених обов'язків у сфері національної безпеки та оборони. Комунікативна підсистема забезпечую пошук нових форматів взаємодії елементів політичної системи із

зовнішнім середовищем та між собою. В духовно-культурній підсистемі зміни полягають в активізації діяльності в культурно-мистецьких, медійних, в освітніх установах з питань ведення інформаційно-психологічного впливу на суспільство здатність піднесення суспільної свідомості з метою перемоги «гібридної війни». Свій політичний потенціал використовує політична система яка неминуче перетворюється в структурному, функціональному, комунікативному та нормативному сенсі.

Подібні зміни спрямовано залежать від низки чинників: одним із головних є стійкість політичної системи, цільові орієнтири та ресурси, а також зовнішньополітичний контекст розгортання та розвитку воєнних подій, реакція міжнародних безпекових систем та дій політичних союзників [5].

Література

1. Дмитренко М. А. Політична система України: розвиток в умовах глобалізації та інформаційної революції: [монографія] / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ін-т дослідж. пробл. держ. безпеки. 2-ге вид., допов. та переробл. Київ: Ун-т «Україна», 2011. 820 с.

2. Політична система сучасної України: особливості становлення, тенденції розвитку: [монографія] / [І. Ф. Курас та ін.; редкол.: Ф. М. Рудич (голова) та ін.]. Київ: Парламент. вид-во, 1998. 352 с.

3. Гібридна війна: in verbo et in praxi: монографія / за заг. ред. Р. О. Додонова. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 410 с.

4. Гібридна війна: технології сугестії та контрсугестії: монографія / О. Акульшин, О. Заруба, Л. Компанцева, С. Кудінов, Н. Слухай, О. Снитко. Київ: Національна академія СБУ, 2018. 236 с.

5. Світова гібридна війна: український фронт: монографія / за заг. ред. В. П. Горбуліна. Харків: Фоліо, 2017. 496 с.

Кулешова Елла
старший викладач кафедри права
Маріупольський державний університет

АНАЛІЗ ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ У МОЛОДІ ПІД ЧАС ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ

Девіантна поведінка – термін, який не присутній у повсякденному вжитку, але явище, яке присутнє у повсякденному житті кожного. Девіантна поведінка – це поведінка, яка